

Ambasada
Rzeczypospolitej Polskiej
w Londynie

Wydział Konsularny i Polonii

Dr Joanna Kołak
joannakolak.com

Kampania: Wielojęzyczność - naturalnie!

Dziecko **dwujęzyczne** w szkole

W jakim języku odrabiać pracę domową,
rozmawiać o szkole i uczyć czytać?

Dwujęzyczność w rodzinie to ogromna wartość, ale też źródło pytań i wątpliwości rodziców.

Wielu z nich martwi się, czy używanie języka domowego nie zaszkodzi dziecku w nauce szkolnej.

Padają pytania: *Czy powinniśmy rozmawiać z dzieckiem o szkole po polsku czy po angielsku? W jakim języku lepiej czytać książki? Czy pomagając w pracy domowej w języku domowym, nie utrudnimy nauki języka szkoły?*

Odpowiedzi, jakie przynoszą badania, są spójne: **utrzymywanie i rozwijanie języka domowego nie tylko nie przeszkadza w edukacji, ale wspiera osiągnięcia szkolne.** Dwujęzyczność jest zasobem, który z czasem procentuje – pod warunkiem, że dziecko ma regularny i bogaty kontakt z oboma językami: poprzez książki, rozmowy na różne tematy czy wspólne odkrywanie wiedzy.

Dlaczego język domowy jest ważny?

Język, którym dziecko posługuje się w domu, to nie tylko narzędzie komunikacji, ale też fundament więzi rodzinnych i tożsamości. Dzieci, które mają silny język domowy, lepiej radzą sobie z nauką drugiego języka, ponieważ wiele umiejętności przenosi się między językami:

- świadomość dźwięków mowy (np. dzielenie wyrazów na sylaby, wskazanie, na jaką literę zaczyna lub kończy się słowo) – umiejętność bardzo ważna w nauce czytania,
- umiejętność opowiadania historii,
- rozumienie zasad gramatycznych,
- strategie uczenia się i zapamiętywania.

To oznacza, że dziecko, które potrafi opowiedzieć bajkę czy wyjaśnić regułę w języku domowym, może szybciej nauczyć się tego samego w języku szkoły.

Osiągnięcia edukacyjne dzieci dwujęzycznych

Badania z Wielkiej Brytanii pokazały, że na początku edukacji (około 11 roku życia) dzieci dwujęzyczne mogą mieć słabsze wyniki w testach szkolnych, ale w późniejszym etapie (ok. 16 lat) dorównują jednojęzycznym rówieśnikom, a często ich wyniki są nawet wyższe.

To potwierdzają też inne badania: adaptacja do języka szkoły wymaga czasu, ale już po 3–6 latach nauki większość dzieci dwujęzycznych radzi sobie równie dobrze jak dzieci jednojęzyczne. **Warto podkreślić: dwujęzyczność nie tylko nie ogranicza, ale może sprzyjać rozwojowi umiejętności poznawczych – takich jak elastyczność myślenia czy umiejętność rozwiązywania problemów.**

Prace domowe – w jakim języku je odrabiać?

Rodzice często wahają się, czy wspierać dziecko w nauce w języku domowym. Wyjaśnianie treści w języku domowym może pomóc dziecku zrozumieć zadanie lub tekst, zwłaszcza jeśli niektóre słowa w zadaniu nie są jeszcze dziecku znane. **Oparcie się na rusztowaniu w postaci języka domowego może ułatwić dziecku zrozumienie nowych treści i stopniowe przenoszenie ich do języka szkoły.** Zapisywanie odpowiedzi może odbywać się najpierw w języku domowym (jeśli dziecko potrafi pisać w tym języku), a następnie w języku szkoły, albo od razu w języku szkoły.

W jakim języku rozmawiać o szkole?

Najważniejsze, żeby rozmowy o szkole były regularne i swobodne – niezależnie od języka. Jeśli dziecko woli opowiadać o swoim dniu w języku domowym, to świetnie. Jeśli miesza języki, to naturalny etap rozwoju dwujęzyczności. **Kluczem jest to, by dziecko czuło się zrozumiane i wspierane.**

Dzieciom często łatwiej jest opowiadać o wydarzeniach ze szkoły w języku, w którym przeżyły swój szkolny dzień – czyli w języku otoczenia. Jeśli chcesz konsekwentnie trzymać się polskiego w domu, możesz odpowiadać po polsku, a potem pomóc dziecku przełożyć wypowiedź lub podsunąć brakujące słowa.

Czytanie w jednym czy w dwóch językach?

Czytanie to jedno z najskuteczniejszych narzędzi wspierania rozwoju językowego. Dwujęzyczne dzieci korzystają podwójnie, gdy mogą czytać w obu językach: język szkolny daje im słownictwo potrzebne w edukacji, a język domowy wzbogaca wiedzę o świecie i wzmacnia tożsamość. **Badania pokazują, że dzieci czytające regularnie w obu językach rozwijają bogatsze słownictwo, większą świadomość językową i lepsze umiejętności narracyjne.**

Co z ryzykiem porzucenia języka domowego?

Niestety, część rodzin rezygnuje z języka domowego z obawy, że utrudni on naukę szkolną. Skutek bywa odwrotny: dziecko traci kontakt z kulturą i rodziną, jego poczucie bezpieczeństwa i tożsamości może spaść, a nauka drugiego języka wcale nie staje się przez to łatwiejsza. **Badacze podkreślają, że najlepszą drogą do sukcesów szkolnych jest rozwój obu języków, a nie rezygnacja z jednego.**

Wskazówki praktyczne dla rodziców i nauczycieli

- Utrzymuj język domowy – rozmawiaj z dzieckiem w języku, w którym czujesz się naturalnie.
- Pomagaj w pracy domowej dwujęzycznie – treść omawiaj w języku domowym, zapis wykonuj w języku szkoły.
- Wspieraj czytanie w języku domowym – nawet kilka minut dziennie przynosi efekty.
- Akceptuj mieszanie języków – to normalny etap rozwoju, nie powód do zmartwień.
- Buduj pozytywne nastawienie do dwujęzyczności – pokazuj, że znajomość dwóch języków to atut.

Dwujęzyczność nie utrudnia edukacji – przeciwnie, stanowi bogactwo, które wspiera rozwój językowy, poznawczy i społeczny. Choć dzieci dwujęzyczne mogą potrzebować więcej czasu na początku swojej szkolnej drogi, długofalowe badania jasno pokazują: z czasem ich osiągnięcia dorównują, a często przewyższają osiągnięcia jednojęzycznych rówieśników.

Dlatego najważniejsze zadanie rodziców i nauczycieli to wspieranie dziecka w rozwijaniu obu języków – bo każdy z nich pełni inną, ale równie ważną rolę w jego edukacji i życiu.

Źródła wykorzystane w tekście:

Filippi, R., Ceccolini, A., Perry, R. C., & Thomas, M. S. (2025). The impact of multilingualism and socio-economic status on academic performance: evidence from the SCAMP and the national pupil databases. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 28(1), 53-72.

Oshchepkova, E. S., Kartushina, N. A., & Razmakhnina, K. O. (2023). Bilingualism and Development of literacy in children: a systematic Review. *Psychology in Russia*, 16(1), 3.

Zhang, K., Sun, X., Flores-Gaona, Z., Yu, C. L., Eggleston, R. L., Nickerson, N., ... & Kovelman, I. (2025). Cross-linguistic transfer in bilingual children's phonological and morphological awareness skills: a longitudinal perspective. *Bilingualism: Language and Cognition*, 28(2), 327-342.

Zhou, J., Mai, Z., Lau, E., Lum, C., Thian, A. L., & Yip, V. (2025). Cross-and Within-Language Associations Between Phonological, Lexical, and Grammatical Domains in Mandarin-English Bilingual Preschoolers in Singapore. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, 68(2), 636-653.

**Autorką tekstu jest dr Joanna Kołak (www.joannakolak.com)
Przedsięwzięcie jest finansowane ze środków Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Londynie.**